

Τεύχος
20
2019

Εκπαίδευση & Θέατρο

Περιοδική έκδοση για την προώθηση του θεάτρου,
του Εκπαιδευτικού Δράματος, του θεατρικού παιχνιδιού
και των άλλων παραστατικών τεχνών στην εκπαίδευση

ISSN 1109-821X

 Πανελλήνιο Δίκτυο για το
Θέατρο στην Εκπαίδευση
μέλος του Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA)

Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία – Ομάδα ΘΕΑΜΑ

Βασίλης Οικονόμου και Ελιάνα Περηφάνου
σε συνομιλία με την Κλειώ Φανουράκη

Το άρθρο αυτό είναι προσβάσιμο μέσω της ιστοσελίδας: www.TheatroEdu.gr
Εκδότης: **Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση**
Για παραγγελίες σε έντυπη μορφή όλων των βιβλίων: info@theatroedu.gr

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ

Το άρθρο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για έρευνα, διδασκαλία
και προσωπική μελέτη. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μετά από άδεια του εκδότη.

Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία – Ομάδα ΘΕΑΜΑ

Βασίλης Οικονόμου και Ελιάνα Περηφάνου
σε συνομιλία με την Κλειώ Φανουράκη

Εισαγωγή

Με αφορμή την εμπειρία μου από την παρακολούθηση της παράστασης για παιδιά *Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις*, από ηθοποιούς με και χωρίς αναπηρία, συνάντησα ξανά με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τον Βασίλη Οικονόμου, ηθοποιό, σκηνοθέτη και ιδρυτή της ομάδας ΘΕΑΜΑ, και την Ελιάνα Περηφάνου, θεατρολόγο, ηθοποιό, σκηνοθέτη, οι οποίοι ξεκίνησαν μαζί την παιδική σκηνή ΘΕΑΜΑ, προσδοκώντας σε ένα νέο συμπεριληπτικό θέατρο για παιδιά και εφήβους και πραγματοποιώντας ήδη από τον πρώτο χρόνο της συνεργασίας τους σημαντικές δράσεις και «όνειρα... ρεαλιστικά», με συνέχεια, αφοσίωση, γνώση και επιτυχία. Χαίρομαι κάθε φορά που τους συναντώ για το πώς και πόσο η σκέψη τους για το θέατρο ατόμων με και χωρίς αναπηρία συμβαδίζει με τη δράση τους.

Κλειώ Φανουράκη

Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ,
Θεατρολόγος με ειδίκευση στη Διδακτική του Θεάτρου, σκηνοθέτης-δραματουργός

Κλειώ Φανουράκη: «*Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις*» πρώτη παράσταση για παιδιά από την εταιρεία θεάτρου και ομάδα ΘΕΑΜΑ (Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία), η οποία ανέβηκε τη θεατρική σεζόν 2018-2019 στο Από Μηχανής Θέατρο, καθώς και σε σχολεία, με μεγάλη επιτυχία. Τι σας οδήγησε στη δημιουργία της παιδικής σκηνής ΘΕΑΜΑ;

Βασίλης Οικονόμου: Στόχος του ΘΕΑΜΑ (Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία: www.distheater.gr) είναι ένα συμπεριληπτικό θέατρο, στο οποίο συνεντρώνονται τόσο επί σκηνής όσο και εκτός σκηνής ανάπηροι/-ες και μη ανάπηροι/-ες. Προσεγγίζουμε κάθε μορφή αναπηρίας (βλάβη) ως ζώσα κατάσταση και όχι ως πρόβλημα. Με κύρια εργαλεία τη συναντίληψη, τη συνεκπαίδευση και τη συμπερίληψη, το ΘΕΑΜΑ, που διανύει τη 10η χρονιά στο επαγγελματικό, συμπεριληπτικό θέατρο, πιστεύει ότι η αναδόμηση των αντιλήψεων και των στερεοτύπων ως προς την ανθρώπινη ποικιλομορφία μπορεί να γίνει από τη βάση κάθε νέας αρχής και αλλαγής, τα παιδιά. Το παιδικό θέατρο μπορεί και πρέπει να χτίσει τη νέα αντίληψη για τον ρόλο της αναπηρίας στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Η πολύχρονη εμπειρία του ΘΕΑΜΑ επιτρέπει να το κάνουμε πράξη.

Ελιάνα Περιφάνου: Με τον Βασίλη Οικονόμου είχαμε συζητήσει πολλές φορές ένα τέτοιο εγχείρημα, καθώς θεωρούμε πως όλα ξεκινούν από την παιδεία. Πιστεύαμε πως υπήρχε ένα κενό στην εκπαίδευση γύρω από το θέμα της αναπηρίας, και όταν νιώσαμε έτοιμοι καλλιτεχνικά και πρακτικά, το τολμήσαμε. Το έργο *Ναρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις* μπορεί να μην είχε ως κεντρικό θέμα την αναπηρία, αλλά ήταν ορατή πάνω στη σκηνή καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης, καθώς και στην τελική μας συζήτηση με το κοινό. Με αυτό τον τρόπο θεωρώ πως καταφέραμε να πραγματοποιήσουμε τους αρχικούς μας στόχους με δημιουργικό τρόπο, καθώς και να αποτελέσουμε κομμάτι της εκπαίδευσης του κοινού για το θέμα της αναπηρίας με έναν βιωματικό και δημιουργικό τρόπο.

Κ.Φ.: Θα μπορούσατε να μοιραστείτε μαζί μας κάποιες στιγμές διάδρασης με τα παιδιά ή και με τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς που θυμάστε έντονα από τις παραστάσεις αυτές;

Ε.Π.: Ήταν πολλές οι στιγμές που θα μείνουν χαραγμένες μέσα μας από τη διάδρασή μας με το κοινό. Κάθε μας παράσταση ήταν και μια καινούργια εμπειρία και για μας. Θυμάμαι έντονα τον τρόπο που αντιδρούσε ο κόσμος στο κομμάτι που περνούσα απ' όλους ως 'Ιρις, ώστε να αγγίξουν τον κορμό του δέντρου, να μυρίσουν τα λουλούδια, το χρώμα και τα φύλλα τους, όπως ακριβώς περιέγραφε εκείνη την ώρα η 'Ελη Δρίβα ως Ηχώ. Όλοι συμμετείχαν –μικροί, μεγάλοι– με μεγάλη χαρά και έκπληξη σε αυτό το βιωματικό μέρος της παράστασης, με σχεδόν όλες τους τις αισθήσεις. Οι αντιδράσεις αυτές γίνονταν ακόμη πιο έντονες και έκδηλες όταν το κοινό ήταν κάποιο ειδικό σχολείο. Μια άλλη μοναδική στιγμή ήταν όταν ένας θεατής μας, που ανήκει στο φάσμα του αυτισμού, ο Μηνάς, ο οποίος είχε έρθει να δει την παράσταση αρκετές φορές, σε μία από αυτές άρχισε να λέει τα λόγια μας, καθώς τα θυμόταν καλύτερα από εμάς, και συμμετείχε με όλη του την ψυχή καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης. Ήταν αξέχαστο θέαμα.

Β.Ο.: Υπάρχουν πάρα πολλές στιγμές διάδρασης τόσο με τα παιδιά όσο και με τους γονείς ή τους εκπαιδευτικούς που επιβεβαιώναν τον δημιουργικό και εκπαιδευτικό στόχο της παράστασής μας. Θα ήθελα να σταθώ σε μια γενική παρατήρηση σε σχέση με το πόσο οι γονείς πολλές φορές (όχι πάντα, υπάρχουν και φωτεινές εξαιρέσεις) προσπαθούν να αναπαράγουν στα παιδιά τα δικά τους στερεότυπα για την αναπηρία ή τη συμπερίληψη. Όταν τα παιδιά έρχονταν τις Κυριακές με τους γονείς τους στο επίμαχο κομμάτι των ερωτήσεων που ακολουθούσαν μετά την παράσταση σχετικά με την αναπηρία και την αποδοχή των όρων που σχετίζονται με αυτή –στο πλαίσιο φιλοσοφίας του κοινωνικού μοντέλου αναπηρίας: μαθαίνουμε να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους–, φοβούνταν να δώσουν απαντήσεις. Όταν τα ίδια παιδιά έρχονταν με την τάξη τους τις καθημερινές συνοδευόμενα από εκπαιδευτικούς, ένιωθαν πιο ελεύθερα –χωρίς προκαταλήψεις και στερεότυπα– να απαντήσουν στις ερωτήσεις μας.

Κ.Φ.: Στην παράσταση «*Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις*» προσφέρατε στο κοινό τη δυνατότητα διερμηνείας στην ελληνική νοηματική γλώσσα (ΕΝΓ) για Κ(κ)ωφούς/-ές και βαρήκοους/-ες, παρείχατε υπέρπτιλους για Κ(κ)ωφούς και βαρήκοους, καθώς και ακουστική περιγραφή για άτομα με προβλήματα όρασης, μέσα από δημιουργικές συνεργασίες με εξειδικευμένους συνεργάτες. Προϋπόθεσεις και οράματα;

Β.Ο.: Το «θέατρο για όλους» δεν προϋποθέτει μόνο τη συνύπαρξη και τη συνεκπαίδευση ανάπηρων και μη ανάπηρων ηθοποιών, αλλά και την καθολική προσβασιμότητα, δηλαδή την προσβασιμότητα χώρου και την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο της πληροφορίας ενός έργου. Η αλήθεια είναι ότι η εξασφάλιση της προσβασιμότητας απαιτεί –σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα– υψηλό κόστος και ιδιαίτερα για υφιστάμενα θέατρα ή χώρους. Ωστόσο, αυτό που προσπαθούμε

είναι να γίνει κατανοητό σε όλους ότι η καθολική προσβασιμότητα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι κάθε δημιουργίας, εκδήλωσης ή συμβάντος. Το ΘΕΑΜΑ, αναζητώντας πάντα νέες τεχνικές, μεθόδους ή και αντιλήψεις στο πεδίο της προσβασιμότητας, συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα *Inclusive Theater(s)* (Mainstreaming inclusive practices in European Theaters 2019-2022), στο πλαίσιο του προγράμματος Creative Europe.

Ε.Π.: Σε όλες τις δράσεις του ΘΕΑΜΑ θέλουμε να αναδείξουμε πόσο σημαντική είναι η συμπερίληψη και η καθολική προσβασιμότητα. Το ίδιο και σε αυτή την παράσταση και στην επόμενη και σε όλες. Ήταν αδύνατον λοιπόν να μην το πράξουμε αυτό και για το κοινό μας. Όλοι έπρεπε να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν και να συμμετέχουν στην παράστασή μας. Είναι το πιο σημαντικό κομμάτι όλων των δράσεων που κάνουμε. Θα θέλαμε αυτό να γίνει ένα κομμάτι της καθημερινότητας σε όλους τους τομείς της ζωής μας, και όχι κάτι αξιοσημειώτο. Όλα τα θεάματα να έχουν καθολική προσβασιμότητα, δίνοντας έτσι το αυτόνοτο δικαίωμα σε όλους να μπορούν να παρακολουθήσουν, ανεξαρτήτως της βλάβης τους.

Κ.Φ.: *Τρεις στιγμές, μνήμες με τους συνεργάτες σας, συντελεστές και ηθοποιούς της ομάδας;*

Ε.Π.: Αυτό είναι μια δύσκολη ερώτηση. Είναι πολλές οι αξέχαστες στιγμές. Θα προσπαθήσω να αναφερθώ στις πιο πρόσφατες. Όταν παίξαμε το *Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις* στο θέατρο και είχαμε μόνο μια οικογένεια ως θεατές. Δυνατή στιγμή και αξέχαστη για την ενέργεια που αντήσαμε, αλλά και για το συναισθηματικό φορτίο που βιώσαμε όλοι μαζί σαν ομάδα. Όταν με τον Βασίλη σκηνοθετούσαμε μαζί την *Αντιγόνη* και επικοινωνούσαμε σχεδόν χωρίς λόγια κάποιες φορές για το τι θέλαμε να γίνει πάνω στη σκηνή από τους ηθοποιούς μας. Κάθε φορά που πηγαίναμε σε ένα σχολείο, όλοι μαζί, σαν εκδρομή με τα αυτοκίνητα, και έπρεπε να σκαρφιστούμε τρόπους να στήσουμε το σκηνικό μας και να το φτιάξουμε όσο πιο κοντά σε αυτό της παράστασης, ανεξαρτήτως χωρητικότητας. Το άγχος που εύκολα μετατρέπονταν σε γέλιο, αυτό θα το θυμάμαι.

Κ.Φ.: *Παρακολουθώντας την παράσταση «Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις» και συμμετέχοντας στη συζήτηση που ακολουθεί με το κοινό μετά το τέλος της, ευχόμουν η δράση σας αυτή να έχει συνέχεια, συναισθανόμενη την πολλαπλή θετική της απήχηση σε παιδιά και εφήβους με και χωρίς αναπηρία. Η δική σας εμπειρία στη διάρκεια όλης της χρονιάς φαντάζομαι αποτέλεσε ένα δυναμικό εφελκυστικό για να συνεχίσετε.*

Β.Ο.: Η παράσταση *Νάρκισσος & Ηχώ... κι άλλες μεταμορφώσεις* αποτέλεσε την πιο όμορφη αρχή που θα μπορούσε να έχει η παιδική σκηνή του ΘΕΑΜΑ. Η συνέχεια της παιδικής σκηνής θεωρείται αυτονόητη και η αγάπη των παιδιών, των γονιών και των εκπαιδευτικών μάς ενδυναμώνει για να συνεχίσουμε ακόμη πιο προσεκτικά και με περισσότερο σεβασμό.

Ε.Π.: Το μοναδικό ταξίδι που κάναμε πέρυσι με αυτή την παράσταση, αλλά και η θερμή ανταπόκριση του κοινού μάς έδω-

σαν δύναμη να δώσουμε υπόσχεση πως αυτό που ξεκινήσαμε πρέπει να το συνεχίσουμε. Αν και στη αρχή ο κόσμος ήταν πιο διστακτικός με την παράσταση, όπου ανάπηροι και μη ηθοποιοί θα έπαιζαν για παιδιά, η απήχηση μετά ήταν αρκετά θετική και υποστηρικτική. Έτσι συνεχίζουμε φέτος, με νέο έργο, νέους στόχους, νέες απίστευτες μουσικές και στίχους και φυσικά σχήμα ηθοποιών. Το νέο μας έργο θίγει αξίες που πιστεύουμε πως είναι σημαντικές να έχουμε ως κοινωνία, να μάθουμε να πιστεύουμε στις δυνάμεις μας, να είμαστε ο εαυτός μας, να μην υποτιμούμε κανέναν, γιατί όλοι έχουμε κάποιο ρόλο στο σύνολο, να μην αφήνουμε τα στερεότυπα να μας ορίζουν και άλλα πολλά.

Β.Ο.: Η νέα χρονιά μάς βρίσκει στον δικό μας χώρο, στο θέατρο ΙΣΟΝ. Είναι ένας μικρός και ζεστός χώρος, που πληροί τις προδιαγραφές της καθολικής προσβασιμότητας. Στο νέο μας έργο με τίτλο *Το δικό μας παραμύθι: μια μουσικός, μια καρακάξα κι ένας κάστορας!*, σε δραματουργία και σκηνοθεσία της Ελιάνας Περηφάνου, μια καρακάξα και ένας κάστορας συναντούν στο δάσος μια μουσικό. Όλοι νιώθουν πως δεν είναι αποδεκτοί στον κόσμο των παραμυθιών. Αναζητούν να βρουν μια ιστορία που θα συμπεριλάβει και τους τρεις και δοκιμάζουν να λάβουν μέρος σε τέσσερις μύθους ενός γνωστού παραμυθιού, του Αισώπου *Τζιτζίκας και Μέρμηγκας, Ο Όνος και η Λεοντή, Ο Λαγός και η Χελώνα* και *Το Λιοντάρι πάει στη μάχη*. Κάθε χαρακτήρας είναι μοναδικός, ευέλικτος και σε ετοιμότητα να πάρει όποιον ρόλο τού δοθεί, προκειμένου να συμπεριληφθεί σε κάποια από τις ιστορίες. Έπειτα από πολλές δοκιμές και εναλλαγή συναισθημάτων, θαυμασμού, αδικίας, χαράς, θυμού, γέλιου και απογοήτευσης, αποφασίζουν να διεκδικήσουν τη δική τους θέση και να φτιάξουν το δικό τους παραμύθι. Μια διαδραστική παράσταση, που αναδεικνύει τη μοναδικότητα, τη συμπερίληψη, την αποδοχή, την

επιμονή, την αυτοεκτίμηση και την εκπλήρωση των προσωπικών στόχων και ονείρων.

Κ.Φ.: Δύο λόγια για τα προγράμματα σε μεγαλογράμματη γραμματοσειρά, σε γραφή Braille και σε QrCode που συμπεριλαμβάνετε στη νέα σας θεατρική παράσταση «Το δικό μας παραμύθι: μια μουσικός, μια καρακάξα κι ένας κάστορας».

Β.Ο.: Για τα άτομα με προβλήματα όρασης έχουμε εξασφαλίσει και φέτος εργαλεία προσβασιμότητας στο περιεχόμενο του έργου. Γι' αυτό τον λόγο το πρόγραμμα του νέου παιδικού μας έργου θα διατίθεται σε μεγαλογράμματη γραμματοσειρά, σε γραφή Braille και σε QrCode. Με την τελευταία μορφή του προγράμματος (QrCode), μπορεί κανείς να ακούσει το περιεχόμενο της πληροφορίας με εφαρμογή ανάγνωσης του κωδικού από το κινητό τηλέφωνο.

Κ.Φ.: Πιστεύετε με μεγάλη αγάπη στην έννοια της συμπερίληψης παιδιών, εφήβων και ενηλίκων με και χωρίς αναπηρία. Από την εμπειρία σας με το θεατρικό κοινό (παιδιών και ενηλίκων), πώς βλέπετε τη στάση του απέναντι στην έννοια της συμπερίληψης και τι θα προτείνατε να γίνει, τόσο στο θέατρο όσο και στην εκπαίδευση, που θα μπορούσε να αποβεί λειτούργημα για τη συνύπαρξη αυτή στην καθημερινή ζωή;

Ε.Π.: Οι αντιλήψεις και τα στερεότυπα εντυπώνονται από τη μικρή κιόλας ηλικία. Οι μεγάλοι/ενήλικες τις περισσότερες φορές αποτελούν παράδειγμα, οπότε οι συμπεριφορές τους γίνονται τρόπος ζωής. Τα παιδιά είναι λευκό χαρτί, μέσα στην αθωότητα και στον αυθορμητισμό, με αληθινά συναισθήματα και αφιλόδοτες σκέψεις. Όσο μεγαλώνουμε, αρχίζουμε να βάζουμε ταμπέλες, που αναπόφευκτα υιοθετούν και τα παιδιά αργότερα. Στις παραστάσεις μας παλεύουμε αυτό να αλλάξει. Τα παιδιά όλων των ηλικιών έχουν φωνή, παρατηρούν και έρχονται σε άμεση επαφή με την αναπηρία ως ζώσα κατάσταση επί σκηνής, χωρίς όμως το έργο να έχει την αναπηρία ως κεντρικό θέμα. Στο *Νάρκισσος & Ηχώ* κι άλλες μεταμορφώσεις είχαμε τρεις ηθοποιούς με αναπηρία και τρεις χωρίς. Στο νέο μας έργο, *Το δικό μας παραμύθι, μια μουσικός, μια καρακάξα κι ένας κάστορας*, έχουμε δύο ηθοποιούς με αναπηρία και έναν χωρίς, και κατά κύριο λόγο οι παραστάσεις από το ΘΕΑΜΑ είτε για ενήλικες είτε για παιδιά στοχεύουν στη συμπερίληψη εντός και εκτός σκηνής. Δηλαδή για τους ηθοποιούς του, αλλά και για το κοινό του. Τα παιδιά λοιπόν βλέπουν και κατανοούν πώς λειτουργεί μια συμπεριληπτική ομάδα και, γιατί όχι, μια κοινωνία. Αυτό γίνεται σε μία ώρα παράστασης, φανταστείτε τι μπορεί να επιτευχθεί κατά τη διάρκεια περισσότερων διδακτικών ωρών σε ένα σχολείο... ή ακόμη σε ένα σχολείο συμπεριληπτικό με τις κατάλληλες υποδομές. Νομίζω τότε τα αποτελέσματα θα είναι μοναδικά και η κοινωνία μας πολύ καλύτερη.

Κ.Φ.: Ξεκινάτε φέτος με το εργαστήριο συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και καλλιτεχνικής έκφρασης για το Θέατρο και το Χορό 'Ισον, μια πρωτοπόρα συνεργασία ως ομάδα ΘΕΑΜΑ με την ομάδα ΕΞΙΣ και την ομάδα ARTTimeleia, ενώνοντας το δυναμικό σας στον πρώτο χώρο συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και καλλιτεχνικής έκφρασης αναπήρων και μη αναπήρων καλλιτεχνών στην Αθήνα. Ποιοι είναι οι στόχοι, οι δράσεις του ΙΣΟΝ και ποια είναι τα πρόσωπα που στηρίζουν το πολυσήμαντο αυτό έργο μέσα από τις ομάδες τους;

Β.Ο.: Η ομάδα ΘΕΑΜΑ, η ομάδα ΕΞΙΣ και η ομάδα ARTTimeleia, ο Βασίλης Οικονόμου, η Άννα Βεκιάρη και η Αννίτα Καπουσιζή αντίστοιχα, ενώνουν τις δυνάμεις τους δημιουργώντας το ΙΣΟΝ, έναν νέο χώρο καλλιτεχνικής έκφρασης ανάπηρων και μη ανάπηρων καλλιτεχνών στην Αθήνα. Πρόκειται για έναν χώρο 90 τ.μ. στο κέντρο της Αθήνας, στην περιοχή του Βοτανικού, πλήρως προσβάσιμο και διαμορφωμένο εξ ολοκλήρου για να πληροί τις ανάγκες των μαθημάτων θεάτρου και χορού που θα πραγματοποιούνται σε αυτόν, αλλά και των σεμιναρίων, των καλλιτεχνικών παρουσιάσεων και των παραστάσεων που θα φιλοξενεί. Από τις 16 Σεπτεμβρίου στο ΙΣΟΝ θα λειτουργήσει το πρώτο εργαστήριο θεάτρου και χορού συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, το οποίο θα μπορούν να παρακολουθήσουν ανάπηροι και μη ανάπηροι καλλιτέχνες. Τα μαθήματα αφορούν τους τομείς: Υποκριτική, Αυτοσχεδιασμός Θεάτρου, Κλασικό Μπαλέτο, Σύγχρονος Χορός, Φωνητική-Τραγούδι, Αυτοσχεδιασμός Χορού, Ιστορία Σύγχρονου Ευρωπαϊκού και Αρχαίου Θεάτρου. Επίσης, κάθε Σάββατο θα λειτουργούν τμήματα θεάτρου και χορού για παιδιά ηλικίας 7 έως 13 ετών. Παράλληλα το ΙΣΟΝ φιλοδοξεί να αποτελέσει και το νέο στέκι θεατρόφιλων της Αθήνας, αφού θα λειτουργεί και σαν θεατρική σκηνή, φιλοξενώντας παραστάσεις για μικρούς και μεγάλους. Στόχος μας μέσα από τον χώρο αυτό είναι η ανάδειξη της ισότιμης παρουσίας ανάπηρων καλλιτεχνών και η συνδιδασκαλία και συνεκπαίδευση ανάπηρων και μη ανάπηρων καλλιτεχνών μέσα από μεθοδολογίες και πρακτικές που έχουν αναπτύξει οι τρεις ομάδες μας στην πολυετή παρουσία τους στον χώρο του θεάτρου και του χορού. Η δημιουργία του ΙΣΟΝ ευελπιστούμε να μας φέρει ένα βήμα πιο κοντά στην έννοια της συναντίληψης και την αποδοχή της ανθρωπίνης ποικιλομορφίας.

Κ.Φ.: ΘΕΑΜΑ... τι ήταν για σας όταν ξεκινήσατε και τι είναι για σας σήμερα;

Β.Ο.: Το ΘΕΑΜΑ (Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία) αποτελεί την πρώτη επαγγελματική ομάδα θεάτρου για άτομα με αναπηρία στην κύρια σύνθεσή της. Όλοι οι ηθοποιοί της είναι μέλη του ΣΕΗ (Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών). Απευθύνεται σε άτομα με και χωρίς αναπηρία και με την παράλληλη λειτουργία θεατρικού εργαστηρίου φιλοδοξεί στην ίδρυση της πρώτης Ανώτερης Σχολής Δραματικής Τέχνης για άτομα με και χωρίς αναπηρία, καθώς συνέβαλε στην άρση της προϋπόθεσης της αρτιμέλειας (ΠΔ 370/1983, Άρθρο 8, γ παρ.) ως βασικό κριτήριο που είχε θεσπίσει το Υπουργείο Πολιτισμού για την εισαγωγή στις Ανώτερες Σχολές Δραματικής Τέχνης. Το ΘΕΑΜΑ αγωνίζεται για την καθολική προσβασιμότητα στην Τέχνη. Ιδρύθηκε το 2010 με τη νομική μορφή της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, με κύριο στόχο τη συμπερίληψη και την ενσωμάτωση των ηθοποιών με αναπηρία στον επαγγελματικό χώρο. Έως σήμερα το ΘΕΑΜΑ ανεβάζει παραστάσεις τόσο κλασικού ρεπερτορίου από την εγχώρια και τη διεθνή θεατρική δραματουργία όσο και σύγχρονου έργου. Από τις 21 Οκτωβρίου 2018 λειτουργεί και η παιδική σκηνή με το έργο του Βασίλη Οικονόμου και της Ελιάνας Περηφάνου *Νάρκισσος & Ηχώ... και άλλες μεταμορφώσεις*. Η πρώτη αναγνώριση έρχεται από το Υπουργείο Πολιτισμού, όταν πιστοποιεί την ομάδα ως επαγγελματική και την επιχορηγεί για τη χρονιά Καβάφη 2013 με το έργο *Κ.Π. Καβάφης: Επάγγελμα Ποιητής*. Σε διεθνές επίπεδο το 2012 η πρώτη παρουσίαση γίνεται με την *Ηλέκτρα* του Σοφοκλή στο Τορίνο στο πλαίσιο του Φεστιβάλ «Act for Acting». Ο ιδρυτής της ομάδας δίνει master-class στη Μόσχα τον Σεπτέμβριο του 2013, με θέμα «Space and Time in Ancient Greek Tragedy». Στη συνέχεια, η συμμετοχή των με-

λών της ομάδας σε ευρωπαϊκά προγράμματα είναι αδιάλειπτη: Erasmus+, Grundtvig. Τελευταία συμμετοχή της ομάδας στο εξωτερικό είναι στο Brighton Fringe Festival 2017, με το έργο *Blindfold-The Night of the Hunt* της Σοφίας Σταυρακάκη, που απέσπασε διθυραμβικές κριτικές. Στην Ελλάδα η συμμετοχή της στο Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου 2016 με το έργο *Πέρσες* του Αισχύλου (Εθνικό Θέατρο 13 & 14/7/2016) αποτέλεσε τη σημαντικότερη στιγμή της, καθώς οι κριτικοί τη χαρακτήρισαν ως μία από τις τρεις καλύτερες παραστάσεις του Φεστιβάλ για τη χρονιά εκείνη (Λ. Πολενάκης, εφημερίδα *Αυγή*). Το ΘΕΑΜΑ ήταν και είναι μία ομάδα ανθρώπων που αγαπούν το θέατρο και αγωνίζονται για μια ισότιμη θέση στον επαγγελματικό χώρο. Η αναπηρία σε αυτή την ομάδα δεν κρύβεται, αλλά ούτε προβάλλεται. Την αποδεχόμαστε και προχωράμε ένα βήμα παρακάτω.

Κ.Φ.: *Τρεις στιγμές από παραστάσεις σας για ενήλικες που δεν ξεχνάτε;*

Β.Ο.: Την εισοδό μας στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου στην πρεμιέρα μας στους *Πέρσες* του Αισχύλου (2016). Νιώθαμε όλοι ένα σώμα. Όταν παίξαμε την *Ιστορία του Ζωολογικού Κήπου* του Ε. Αλβεστον Μαραθώνα για 3 θεατές (2015). Η στιγμή αυτή αποτέλεσε ύμνο στο θέατρο. Η ησυχία των θεατών στο θέατρο Πέτρας στον τελευταίο μονόλογο της *Αντιγόνης* στην ομώνυμη τραγωδία του Σοφοκλή από την Έλη Δρίβα (2018).

Ε.Π.: Την ανατριχίλα που απλωνόταν σε όποιο θέατρο παίξαμε

την *Αντιγόνη*, στη σκηνή του Τειρεσία- Κρέοντα, όταν μιλούσε ο Κωνσταντίνος Λούκας ως Τειρεσίας (2018). Το παρατεταμένο χειροκρότημα στο τέλος της παράστασης *Αντιγόνη* στο Αιγάλεω, όπου ήταν και ο τελευταίος σταθμός της περιοδείας μας (2018). Την ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα που δημιούργησε σε σκηνή και πλατεία με μοναδική μαεστρία η περφόρμανς του ΘΕΑΜΑ της Σοφίας Σταυρακάκη *Royal Portrait – The Recognition – Maria Stuart* στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά (2019).

Κ.Φ. Ευχαριστώ πολύ και σας εύχομαι καλή συνέχεια.

Σημείωση

Οι φωτογραφίες είναι από την παράσταση *Το δικό μας παραμύθι*.
Μια μουσικός, μια καρακάξα και ένας κάστορας.

Ο **Βασίλης Οικονόμου** είναι απόφοιτος της Ανώτερης Σχολής Δραματικής Τέχνης «Πρόβα» (Άτομο με Αναπηρία – ΑμεΑ – που πέρασε επιτυχώς τις εξετάσεις Ανώτερης Δραματικής Τέχνης του Υπουργείου Πολιτισμού) και του τμήματος Ιστορίας & Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με ειδικότητα στην Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές με ειδίκευση στο Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Το 2010 ίδρυσε το ΘΕΑΜΑ (Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία), που αποτελεί την πρώτη συμπεριληπτική επαγγελματική ομάδα θεάτρου στη χώρα. Την τρέχουσα περίοδο είναι καλλιτεχνικός διευθυντής/εκπρόσωπος του ΘΕΑΜΑ και έχει συνδημιουργήσει με την Άννα Βεκιάρη και την Αννίτα Καπουσιζή το «ΙΣΟΝ», το πρώτο στη χώρα μας συμπεριληπτικό εργαστήριο για το θέατρο και τον χορό.

Η **Ελιάνα Περηφάνου** είναι ηθοποιός και θεατρολόγος, απόφοιτος του Πανεπιστημίου Πατρών, με μεταπτυχιακό από το Goldsmiths University of London, MA Applied Theatre: Drama in Educational, Community and Social Context. Έχει πολυετή εμπειρία στην γενική και ειδική εκπαίδευση, υπηρετώντας κυρίως τον βιωματικό τρόπο διδασκαλίας. Το 2016 ίδρυσε θεατρικό εργαστήριο για παιδιά, καθώς και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις στις Πετρίες Ευβοίας. Το 2017 συν-σκηνοθέτησε με τον Βασίλη Οικονόμου την *Αντιγόνη* του Σοφοκλή με την ομάδα ΘΕΑΜΑ, έπειτα την παιδική παράσταση *Νάρκισσος & Ηχώ... και άλλες μεταμορφώσεις* στο θέατρο Από Μηχανής, και τώρα *Το δικό μας παραμύθι, μια μουσικός, μια καρακάξα κι ένας κάστορας* στο θέατρο ΙΣΟΝ, για την ενημέρωση των παιδιών για την αναπηρία στην Ελλάδα. Εργάζεται σε ειδικό σχολείο στην Αγγλία και κάνει παράλληλα βιωματικά μαθήματα ελληνικών σε παιδιά και εφήβους.